

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Затверджено
на засіданні приймальної комісії
Львівського національного університету
імені Івана Франка
19.04.2024 р. (протокол № 3)

Ректор Володимир МЕЛЬНИК

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
для здобуття освітнього ступеня магістра

Спеціалізація – 035.043 «Філологія (Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – німецька)»

Освітня програма – «Німецька та англійська мови і літератури
(переклад включно)»

Львів 2024

Фахові вступні випробування перевіряють рівень фундаментальної та професійної підготовки бакалаврів, які повинні:

- володіти поглибленими знаннями основної іноземної мови і уміннями інноваційного характеру, вільно, впевнено і правильно користуватися німецькою мовою у професійних, наукових та інших цілях; володіти чотирма видами мовленнєвої діяльності на рівні C1 за шкалою Ради Європи: розуміти при читанні і сприйнятті на слух інтегрований зміст і деталі текстів усіх типів будь-якого рівня змістової і мовної складності (крім вузько спеціальних), уміти вилучати із текстів як експліцитну так і імпліцитну інформацію, що міститься в них; вільно і адекватно використовувати німецьку мову в ситуаціях усного спілкування: вміти інформувати, описувати, повідомляти, висловлювати свій погляд та аргументувати його, дотримуючись параметрів комунікативної адекватності, мовної правильності, відповідної структурованості та зв'язності; писати добре структуровані тексти, відповідно до ситуації і комунікативного наміру (твір, реферат, доповідь, тези доповіді, коментар, анотацію, наукову статтю); реферувати й анотувати наукові та науково-методичні матеріали на різну тематику;
- володіти знаннями з теорії мови: знати основні положення сучасних лінгвістичних теорій, що складають концептуальну основу теоретичних дисциплін, базові поняття теорії мови; визначати на функціональному рівні граматичний статус омонімічних, синонімічних та полісемантичних конструкцій, трансформувати певні конструкції в семантично еквівалентні; розкривати закономірності відношень між мовними формами та їх змістом, володіти основами порівняльно-історичного методу вивчення мови, мати належні знання історії формування фонетичної, лексичної, морфологічної та синтаксичної систем німецької мови; знати особливості формування і структури лексичного значення, парадигматичних угруповань лексики, можливості збагачення лексичного складу, його соціальний та територіальний поділ, основні типи словників; кваліфіковано аналізувати лексичне значення слова, особливості формування лексичних одиниць, підбирати синоніми, антоніми, будувати синонімічні ряди, формувати тематичні групи, лексико-семантичні поля; знати базові поняття стилістики, типи функціональних та жанрових стилів, систему мовних та стилістичних засобів та вміти застосовувати їх в усному та письмовому мовленні у відповідності до стилістичної норми; володіти основами теорії та історії перекладу, практичними навичками самостійної роботи над перекладом різножанрових текстів;
- володіти широкою теоретичною базою, що розкриває загальні та спеціальні закономірності процесу вивчення іноземних мов як засобу спілкування, освіти, виховання й розвитку, що охоплює крім методичних знань, також знання суміжних з методикою наук психолого-педагогічного й філологічного циклів; вільно оперувати основними методичними поняттями та методами дослідження; формувати іншомовну комунікативну компетенцію учнів середніх навчальних закладів: лінгвістичну, прагматичну, соціокультурну;

- знати процес виникнення та формування літератури на теренах сучасних країн, література яких вивчається; історичні умови формування національної літератури, вплив світоглядних та філософських засад на її формування; основні стильові ознаки кожної епохи та особливості розвитку літератури в конкретних історичних та суспільних умовах; роди і жанри, характерні для кожного періоду розвитку літератури, жанрові особливості певного твору, представників кожної епохи, особливості їхньої творчості, а також роль у розвитку національної літератури; уміти критично аналізувати художні твори з урахуванням соціально-історичних умов їх створення, біографічних даних про автора тощо; застосовувати порівняльний, історично-порівняльний та інші методи для аналізу художніх творів; диференціювати поетологічні особливості окремих напрямів, течій, жанрів, художніх творів.

Програма вступних фахових випробувань укладена згідно зазначених вище вимог на основі навчальних програм наступних нормативних на дисциплін: 1. «Практичний курс німецької мови»; 2. «Лексикологія»; 3. «Історія німецької мови»; 4. «Теоретична граматики»; 5. «Стилістика»; 6. «Теорія і практика перекладу»; 7. «Методика навчання німецької мови»; 8. «Національна література».

1. Практичний курс німецької мови

Тестування з німецької мови має на меті перевірити рівень мовної та мовленнєвої компетенції вступників для здобуття освітнього ступеня магістра.

Мовна компетенція передбачає знання системи мовних моделей та вербалізованих лінгвістичних операцій, що регулюють процес породження актуальних речень відповідно до інтенції мовця.

Мовленнєва компетенція передбачає уміння в автоматизованому режимі користуватися в мовленнєвій діяльності можливостями мовної системи, здатність адекватно використовувати мову у різних соціально-детермінованих ситуаціях спілкування, що зумовлює розширення об'єму інформації екстралінгвістичного характеру, що має культурологічну чи країнознавчу цінність.

Розвиток мовної та мовленнєвої компетенції ґрунтується на принципі єдності тематичного та міжкультурного аспектів.

Тематичний аспект спирається на особистий і фаховий досвід студента і охоплює як побутову тематику (типові повсякденні ситуації), так і країнознавчу (суспільно-політичне, економічне та культурне життя країни, мову якої вивчають).

Міжкультурний аспект передбачає знання культури країни в широкому розумінні цього слова, що охоплює всі сфери людського буття. Міжкультурний аспект націлений на пізнання, толерантне сприймання і розуміння іншої культури порівняно з рідною культурою, на

вдосконалення умінь будувати свою мовленнєву поведінку відповідно до соціокультурної специфіки країни, мову якої вивчають.

1.1. Тематика курсу

Deutschland und Deutsche. Geographie und Landschaften. Geschichte. Staatlicher Aufbau und Wirtschaft. Sehenswürdigkeiten und kulturelles Leben.

Österreich und Österreicher. Geographie und Landschaften. Geschichte. Staatlicher Aufbau und Wirtschaft. Sehenswürdigkeiten und kulturelles Leben.

Schweiz und Schweizer. Geographie und Landschaften. Geschichte. Staatlicher Aufbau und Wirtschaft. Sehenswürdigkeiten und kulturelles Leben.

Ukraine und Ukrainer. Geographie und Landschaften. Geschichte. Staatlicher Aufbau und Wirtschaft. Sehenswürdigkeiten und kulturelles Leben.

Politische Systeme in den deutschsprachigen Ländern und in der Ukraine. Die Verfassung. Die Verfassungsorgane. Parteien und Wahlen.

Man lernt, solange man lebt. Schulsysteme. Schultypen. Probleme der Kindererziehung. Studentenalltag und Studium. Hochschulsysteme in den deutschsprachigen Ländern und in der Ukraine.

Lehrer und Gesellschaft. Lehrer und seine Rolle in der Gesellschaft. Lehrertätigkeit. Was macht einen erfolgreichen Lehrer aus. Klassenführung. Lehrer als Erzieher. Problemkinder.

Sprache und Sprechabsichten. Deutschsprachige Länder, Sprachenpolitik und Mehrsprachigkeit. Die Rolle der deutschen Sprache in der Welt. Sprachnormen. Fach- und Berufssprachen des Deutschen. Entwicklungstendenzen des Deutschen.

Der Mensch und die Gesellschaft. Charakter und Aussehen, Gefühle und Emotionen. Mentalität, Stereotypen, Klischees, Vorurteile. Die Rolle der Frau in der Gesellschaft. Freundschaft. Liebe. Familie. Erziehung. Jugendliche und ihre Probleme. Nationale Feiertage und Familienfeste.

Der Mensch und sein Alltag. Tagesablauf. Wohnen. Wohnverhältnisse und Wohnungseinrichtung. Studentenwohnheim. Wohngemeinschaft. Zur Miete wohnen. Wohnorte. Leben in der Stadt und auf dem Lande. Stadtverkehr. Mahlzeiten und Essgewohnheiten. Kochen und Kochrezepte. Essen zu Hause und außerhalb. Gesundes Essen. Konsum und Einkaufen. Kleidung und Mode. Dienstleistungen.

Berufe und Berufswahl. Berufsberatung und Berufsausbildung. Arbeit im Büro und in der Produktion. Arbeitssuche. Vorstellungsgespräch.

Gesundheit. Gesundheitsprobleme und Krankheiten. Beim Arzt. Gesundheitswesen in den deutschsprachigen Ländern und in der Ukraine. Gesunde Lebensweise.

Freizeit und Sport. Freizeitangebote. Freizeitgestaltung. Reisen. Reiseziele und Reisetypen. Bahn-, Auto-, See- und Flugreisen. Unterkunft. Massentourismus und seine Alternativen. Interessen und

Hobbys. Sommer-und Wintersport. Populäre Sportarten. Extreme Sportarten. Fitness. Olympische Spiele. Geschichte und Gegenwart.

Der Mensch und die Natur. Landschaften. Klima. Jahreszeiten. Wetter und Wettervorhersage. Umwelt und Umweltschutz. Technischer Fortschritt und die Umwelt. Die Erfindungen der Menschheit. Industrie und Landwirtschaft und ihre Einwirkung auf die Umwelt. Umweltverschmutzung. Wege zur Lösung der Umweltprobleme. Internationale Umweltschutzbewegungen.

Massenmedien in den deutschsprachigen Ländern und in der Ukraine. Medien in unserem Leben und ihr Einfluss auf die Menschen.. Presselandschaft. Radio. Fernsehen. Computer und Internet. Medienverhalten und Gesundheit.

Der Mensch und die Kunst. Mensch und Musik. Musikalische Trends und Genres. Theater und seine Arten. Spielplan. Ein Theaterbesuch. Geschichte des Theaters. Theaterlandschaften im deutschsprachigen Kulturraum und in der Ukraine, Kino und seine Rolle. Geschichte der Filmkunst. Kinoindustrie und Filmgenres. Lieblingsfilm, Lieblingschauspieler und Lieblingsregisseur. Kunstmuseen. Kunstschulen. Malerei. Architektur.

Рекомендована література

1. Бориско Н., Брунер К., Каспар-Хене Х. та ін. Навчально-методичний комплекс DU 1. Вінниця: «Нова книга», 2009.
2. Бориско Н., Каспар-Хене Х. та ін. Навчально-методичний комплекс DU 2. Вінниця: «Нова книга», 2011.
3. Бориско Н., Каспар-Хене Х. та ін. Навчально-методичний комплекс DU 3. Вінниця: «Нова книга», 2013.
4. Бориско Н., Каспар-Хене Х. та ін. Навчально-методичний комплекс DU 4. Вінниця: «Нова книга», 2018.
5. Koithan U., Schmitz H., Sieber T., Sonntag R., Ochmann N.. Aspekte neu B1+ Mittelstufe Deutsch. LB+AB. Stuttgart: Klett, 2021.
6. Koithan U., Schmitz H., Sieber T., Sonntag R., Ochmann N.. Aspekte neu B2 Mittelstufe Deutsch. LB+AB, Stuttgart: Klett, 2021.
7. Koithan U., Schmitz H., Sieber T., Sonntag R., Ochmann N.. Aspekte neu C1. Mittelstufe Deutsch. LB+AB, Stuttgart: Klett, 2021.
8. Perlman-Balme M., Schwalb S. u.a. Sicher aktuell! B1+, B2, C1 - Ismaning: Max Hueber Verlag, 2020.

1.2. Лексична компетенція

Вступники повинні:

- володіти продуктивним та рецептивним словниковим запасом обсягом 5000 слів та словосполучень, в тому числі і тематичною лексикою до зазначених вище тем;
- знати парадигматичні взаємозв'язки лексики (синонімія, антонімія, гіпер-гіпонімія, лексико-семантичні поля);
- знати шляхи збагачення німецької лексики (словотворення, зміна лексичного значення, запозичення, утворення фразеологічних одиниць);
- знати особливості територіальної та соціальної диференціації лексики;
- вміти практично застосовувати знання з курсу лексикології для аналізу лексики;
- аналізувати лексичне значення слова чи фразеологізму, особливості процесів формування похідних та фразеологічних одиниць;
- розрізняти види лексичних значень та системних зв'язків лексики;
- підбирати синоніми, антоніми, будувати синонімічні ряди;
- формувати тематичні групи, лексико-семантичні поля;
- визначати соціальну та територіальну приналежність лексичної одиниці;
- ідентифікувати фразеологізми та аналізувати їхню структуру.

Рекомендована література

1. Bock H. Langenscheidt-Redaktion. Grundwortschatz Deutsch. Lernwörterbuch. Berlin; München; Zürich: Langenscheidt, 2008.
2. Bock H., Müller J. Grundwortschatz Deutsch. Übungsbuch. Berlin; München; Zürich: Langenscheidt, 2008.
3. Brill L.M./Techmer M. Großes Übungsbuch Deutsch-Wortschatz (A2-C1). München: Hueber, 2014.
4. Buscha F. Friedrich K. Deutsches Übungsbuch. Übungen zum Wortschatz der deutschen Sprache. Langenscheidt 2013.
5. Busse J. Training Deutsch. Wortschatz-und Strukturübungen. München: Hueber, 2006.
6. Földeak, Hans. Wörter und Sätze: Satzgerüste für Fortgeschrittene. Ismaning: Max Hueber, 2011.
7. Herzog A. Idiomatic Redewendungen von A-Z. Berlin; München: Langenscheidt, 2012.
8. Lübke D. Lernwortschatz Deutsch. München: Hueber, 2013.
9. treffend! B2. Wortschatztrainig: Übungsbuch. München:Hueber, 2020

1.3. Граматична компетенція

Das Substantiv. Hauptkategorien des Substantivs: Genus, Kasus, Numerus. Bestimmung des Geschlechts nach der Form und nach der Bedeutung. Deklinationstypen der Substantive. Deklination

der Eigennamen. Pluralbildung der Substantive. Doppelformen bei der Pluralbildung. Rektion der Substantive.

Der Artikel: Formen, Deklination und Gebrauch. Grammatische und semantische Funktionen des Artikels. Der Artikel bei Eigennamen.

Das Adjektiv. Der attributive und prädikative Gebrauch der Adjektive. Deklination der Adjektive. Steigerungsstufen der Adjektive. Rektion der Adjektive. Substantivierung der Adjektive und der Partizipien.

Das Adverb. Semantische Gruppen der Adverbien. Steigerungsstufen der Adverbien.

Das Pronomen. Personalpronomen. Interrogativpronomen. Demonstrativpronomen. Possessivpronomen. Negative Pronomen. Das Pronomen es. Relativpronomen. Pronominaladverbien.

Das Zahlwort. Kardinalzahlen und Ordinalzahlen. Zahladverbien. Bruchzahlen. Gebrauch der Zahlen in Maßangaben.

Die Präposition. Semantische Gruppen der Präpositionen. Präpositionen mit Dativ. Präpositionen mit Akkusativ. Präpositionen mit Dativ und Akkusativ. Präpositionen mit Genitiv.

Die Konjunktion: nebenordnende, entgegensetzende und unterordnende Konjunktionen. Wortfolge nach verschiedenen Typen der Konjunktionen. Semantische Gruppen der Konjunktionen. Konjunkionaladverbien.

Das Verb. Hauptkategorien des Verbs: Person, Numerus, Tempus, Genus und Modus. Konjugationsarten und Grundformen der Verben. Semantische Gruppen der Verben: persönliche und unpersönliche Verben. Vollverben und Hilfsverben. Reflexive Verben. Rektion der Verben. Bildung und Gebrauch der Zeitformen: Präsens, Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt, Futur I und II. Absoluter und relativer Gebrauch der Zeitformen. Die Modalverben: objektive und subjektive Bedeutung. Das Verb lassen.

Die Kategorie des Genus. Bildung und Gebrauch des Passivs und des Stativs.

Die Kategorie des Modus: Indikativ, Imperativ, Konjunktiv.

Konjunktiv als Modus, dessen Grundbedeutung und Arten. Bildung der konjunktivischen Zeitformen im Aktiv, Vorgangspassiv und Stativ. Temporale Bedeutung und Gebrauch der konjunktivischen Zeitformen in einem einfachen und zusammengesetzten Satz.

Die indirekte Rede und deren Ausdrucksmittel. Der Konjunktiv als eines der Ausdrucksmittel der fremden Aussage. Nebensatzformen der indirekten Rede mit dem Konjunktiv nach der Art der Verbindung mit dem Ankündigungssatz und nach dem Ziel der Aussage.

Die Nominalformen des Verbs: der Infinitiv und das Partizip. Bildung und Gebrauch des Infinitivs I und II. Gebrauch des Infinitivs mit und ohne „zu“. Infinitivgruppen. Bildung und Gebrauch der Partizipien I und II. Gebrauch des Partizips I mit „zu“. Partizipialgruppen. Das erweiterte Attribut.

Satztypen und Wortfolge: Aussagesätze, Fragesätze, Aufforderungssätze. Fragetypen: bejahende und verneinende Sätze. Negation.

Hauptglieder des Satzes. Arten und Ausdrucksmittel des Subjekts. Arten und Ausdrucksmittel des Prädikats.

Nebenglieder des Satzes: Objekt, Attribut, Adverbialbestimmung und ihre Arten.

Der zusammengesetzte Satz. Die Wortfolge im zusammengesetzten Satz. Die Satzreihe. Arten der Verbindung in einer Satzreihe. Das Satzgefüge. Typen von Nebensätzen. Der Subjektsatz. Der Prädikativsatz. Der Objektsatz. Der Kausalsatz. Der Temporalsatz. Der Finalsatz. Der Konzessivsatz. Der Folgesatz. Irreale Folgesätze. Der Konditionalsatz. Irreale Bedingungssätze. Der Attributsatz. Der Lokalsatz. Der Komparativsatz. Irreale Komparativsätze. Der Modalsatz. Satzgefüge mit dem weiterführenden Nebensatz. Der mehrfachzusammengesetzte Satz. Die Schaltsätze.

Der Umfang, die Gliederung und die Arten des Textes. Mittel der Satzverflechtung.

Рекомендована література

1. Buscha J., u.a. Grammatik in Feldern. München: Verlag für Deutsch, 2012.
2. Dreyer H., Schmitt R. Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik. München: Verlag für Deutsch, 2021.
3. Fandrych Ch., Tallowitz U. Klipp und Klar. Übungsgrammatik Grundstufe Deutsch. Stuttgart: Klett, 2020.
4. Hall, Karin; Scheiner, Barbara. Übungsgrammatik für Fortgeschrittene. Deutsch als Fremdsprache. Ismaning: Max Hueber, 2021.
5. Helbig G., Buscha J. Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht. Leipzig- Berlin- München-Wien- Zürich-New York: Langenscheidt-Verl.: Enzyklopädie, 2019.
6. Helbig G., Buscha J. Übungsgrammatik. Deutsch. – Leipzig - Berlin - Wien – Zürich - New York: Langenscheidt-Verl.: Enzyklopädie, 2021.
7. Zielinski W.-D. ABC der deutschen Nebensätze. München: Hueber, 2006.
8. Приходько А.Н. Практикум із синтаксису складного речення. Запоріжжя: Запорізьк. держ. у-т., 1992.

2. Лексикологія

1. Лексикологія у системі мовознавчих наук. Розвиток лексикології як науки. Завдання лексикології.
2. Ономасіологія як теорія номінації. Семасіологія як теорія значення.

3. Методи лексикологічного аналізу. Морфемний аналіз. Валентний аналіз. Дистрибутивний аналіз. Трансформаційний метод. Компонентний аналіз. Аналіз словотвірних конструкцій за безпосередніми складниками. Метод моделювання у словотворенні.
4. Проблеми дефініції слова. Характерні ознаки слова. Фонетично-морфологічні особливості німецького слова.
5. Поняття морфеми. Види морфем. Дистрибуція морфем.
6. Мотивація. Види мотивації. Псевдомотивація. Ідіоматизація.
7. Теорії лексичного значення. Мовний знак та його моделі. Структуралістська теорія значення.
8. Комплексний характер лексичного значення.
9. Компоненти лексичного значення з погляду семіотики. Денотативний, сигніфікативний та конотативний аспекти лексичного значення.
10. Типи лексичного значення. Потенційне та актуальне значення.
11. Семантична структура слова. Поняття семи та семми. Види сем.
12. Лексико-семантичний варіант значення.
13. Багатозначність та омонімія. Засоби диференціації омонімів. Шляхи виникнення омонімів.
14. Когнітивна семантика. Ментальний лексикон. Мовне знання в ментальному лексиконі.
15. Семантичні ознаки і прототипи.
16. Поняття парадигматики й синтагматики. Парадигматичні відношення лексики.
17. Ієрархічні відношення в системі лексики. Гіпер-гіпонімія. Меронімія.
18. Відношення тотожності. Синонімія, референційна тотожність. Види лексичних синонімів. Повні, неповні, ідеографічні, контекстуальні і стилістичні синоніми. Синонімічні ряди.
19. Відношення протилежності (полярності). Лексичні антоніми, їх структурний і семантичний поділ.
20. Лексико-семантичні групи.
21. Теорія поля. Лексико-граматичні, понятійні, семантичні поля.
22. Зв'язок парадигматичних відношень з синтагматичними.
23. Лексико-семантична валентність та дистрибуція. Лексична сполучуваність. Словник валентності (Г. Гельбіг та В. Шенкель).
24. Причини і рушійні сили лексичних змін. Зміна лексичного значення, його звуження і розширення.
25. Неологізми, архаїзми та історизми.
26. Перенос значення. Метафора, метонімія, синестезія, синекдоха.
27. Евфемізми.

28. Лексичні запозичення. Причини запозичень. Латинські і грецькі запозичення. Французькі та італійські запозичення. Англійські та американські запозичення. Слов'янські запозичення. Періодизація та класифікація запозичень.
29. Ознаки іншомовних слів.
30. Німецький пуризм, його види та часові рамки.
31. Типи словотворення. Словоскладання. Структурні та семантичні особливості німецьких іменних композит. Детермінативні та копулятивні композити. Посесивні композити.
32. Деривація. Експліцитна та імпліцитна деривація.
33. Префіксація. Дієслівні та іменні префікси. Префікси німецькі та запозичені.
34. Суфіксація. Німецькі та запозичені суфікси. Структурна та семантична класифікація суфіксів.
35. Напівафікси. Частотні компоненти складених слів.
36. Конверсія. Субстантивація. Ад'ективація. Вербалізація. Адвербіалізація. Зворотна деривація.
37. Синтаксичний словотвір.
38. Зрощення.
39. Скорочення. Види скорочень.
40. Національна літературна мова, розмовна мова, територіальні діалекти. Класифікація німецьких діалектів.
41. Німецька мова в Німеччині, Австрії, Швейцарії.
42. Загальноживана лексика. Соціолекти. Професіоналізми. Жаргонізми. Сленг. Молодіжний сленг.
43. Терміни. Ознаки термінів. Функції термінів.
44. Ознаки фразеологізмів. Відмінності між стійкими та вільними словосполученнями.
45. Принципи класифікації фразеологізмів. Структурні, структурно-семантичні та функціональні класифікації фразеологізмів.
46. Фразеологічні зрощення.
47. Прислів'я та приказки.
48. Фразеологічні єдності. Фразеологічні сполучення. Компаративні фразеологізми. Парні фразеологізми. Крилаті вислови.
49. Проблеми фразеологічної полісемії, синонімії, антонімії, омонімії. Фразеологічні ряди. Фразеологічні модифікації.
50. Предмет та завдання лексикографії. Типологія словників німецької мови.

Рекомендована література

1. Burger H. Phraseologie. Eine Einführung am Beispiel des Deutschen. – Berlin: Erich Schmidt Verlag, 20018.
2. Fleischer W. Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache. – Tübingen: Niemeyer, 1997.
3. Fleischer W. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache. – Tübingen: Niemeyer, 1982.
4. Fleischer W., Barz J. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache. Unter Mitarbeit von M. Schröder. – Tübingen: Niemeyer, 1992.
5. Hinka B. I. Lexikologie der deutschen Sprache. – Ternopil: Nationale Pädagogische Wolodymyr-Hnatjuk-Universität Ternopil, 2008.
6. Oguy O. D. Lexikologie der deutschen Sprache. – Winnyts'a: Nowa knyha, 2003.
7. Römer Chr., Matzke B. Lexikologie des Deutschen. Eine Einführung. – Tübingen: Narr, 2015.
8. Schippan Th. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. – Tübingen: Niemeyer, 1992.
9. Schwarz M. / J. Chur. Semantik. Ein Arbeitsbuch. – Tübingen: Niemeyer, 2018.

3. Історія німецької мови

1. Предмет і завдання історії німецької мови.
2. Методи історичного дослідження мови. Порівняльно-історичний метод.
3. Фактори і типи мовних змін.
4. Періодизація історії німецької мови.
5. Становлення німецької мови в староверхньонімецький (ствн.) період.
6. Староверхньонімецькі діалекти, їхні спільні та відмінні риси.
7. Пам'ятки писемності ствн. періоду та їхні особливості.
8. Основні риси системи голосних ствн. мови у порівнянні з голосними германської прамови.
9. Система довгих голосних. Система коротких голосних.
10. Дифтонги. Процеси монофтонгізації дифтонгів та дифтонгізації монофтонгів.
11. Чергування голосних у ствн. мові: апофонія (аблаут), метафонія (умлаут), фрактура (переломлення).
12. Явища та процеси у системі приголосних у ствн. мові. Західногерманська гемінація (подвоєння).
13. Друге пересування приголосних і його прояви у різних діалектах. Система ствн. приголосних як результат другого пересування приголосних..
14. Морфологічна структура іменника у ствн. мові: граматичні категорії, морфологічна класифікація, типи відмін, характерні риси відмінювання.
15. Морфологічні типи відмінювання займенників у ствн мові. Розвиток артикля.

16. Морфологія прикметника та прислівника у ствн. мові. Типи відмін прикметника. Вживання сильної та слабкої форм прикметника.
17. Утворення ступенів порівняння прикметників і прислівників.
18. Морфологія числівників ствн. мови. Відмінювання числівників.
19. Морфологія дієслова. Граматичні категорії дієслова і їх розряди. Категорія часу і її зв'язок з категорією виду. Розвиток аналітичних часових форм. Категорія способу. Іменні форми дієслова.
20. Морфологічні типи дієслів. Сильна дієвідміна. Апофонічні ряди. Слабка дієвідміна. Відмінювання сильних та слабких дієслів у теперішньому та минулому часі. Неправильні дієслова. Претерито-презентні дієслова, їх етимологія та відмінювання.
21. Будова речення у ствн. мові. Складносурядне та складнопідрядне речення. Порядок слів у підрядному реченні.
22. Словотвір та лексичний склад ствн. мови. Типи та засоби словотвору. Зміни у значеннях слів. Пам'ятки середньовісньонімецького періоду, їх жанри.
23. Територіальні діалекти та тенденції їх розвитку у середньовісньонімецький період.
24. Фонетика середньовісньонімецької (середвн.) мови. Розширення складу фонем мови.
25. Зміни у фонемному складі слів. Розвиток умлаута в середвн. мові. Редукція ненаголошених голосних. Еволюція дифтонгів. Фонетичні та фонологічні зміни приголосних у середвн. мові.
26. Зміни у відмінюванні прикметників та займенників, викликані редукцією ненаголошених голосних.
27. Збільшення групи сильних дієслів з умлаутом у презенс індикатив. Перебудова системи слабких дієслів у бік її уніфікації, зближення системи закінчень слабких і сильних дієслів.
28. Граматизація умлаута при вираженні категорії способу. Отримання умлаута претерито-презентними дієсловами. Розвиток аналітичних часових форм.

Рекомендована література

1. Бублик В.Н. Історія німецької мови. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця : Нова книга, 2004.
2. Левицький В.В. Основи германістики. Вінниця : Нова книга, 2006.
3. Левицький В.В. Історія німецької мови. Посібник для студентів ВНЗ. Вінниця : Нова книга, 2007.

4. Braune W., Heidermanns F. Althochdeutsche Grammatik. 16. Aufl. Boston : Walter de Gruyter, 2018.
5. Maxymtschuk B. Einführung in die Germanistik : Lehrbuch / Bohdan Maxymtschuk, Iryna Maxymtschuk. – Lwiw : LNU, 2020.
6. Maxymtschuk B., Petrashchuk N. Lehr- und Übungsbuch zur Geschichte der deutschen Sprache. Lwiw : LNU, 2003.
7. Paul H., Klein Th., Solms, H.-J., Wegera K.-P. Mittelhochdeutsche Grammatik. 25. Aufl. Tübingen : Niemeyer, 2007.
8. Zadorožnyi B. M. Geschichtliche Laut- und Formenlehre des Deutschen. Lwiw : Vyšča škola, 1987.

4. Теоретична граматика

---

1. Предмет, мета і завдання теоретичної граматички.
  2. Класифікація частин мови у німецькій мові.
  3. Граматичні категорії дієслова.
  4. Дієслівна категорія часу.
  5. Об'єктивний та граматичний час.
  6. Система темпоральних форм індикатива.
  7. Лексичні та синтаксичні маркери темпоральності.
  8. Функціональні особливості дієслівних форм презенса та футурума I.
  9. Граматичний статус перфекта. Протиставлення перфект/претеріт на функціональному рівні.
  10. Конституенти поля модальності. Категорія дієслівного способу: індикатив, кон'юнктив, імператив.
  11. Модальні дієслова: семантика та функції;
  12. Семантика та функції кон'юнктива II (претеріт та плюсквамперфект). Форма würde-інфінітив як альтернатива кон'юнктиву II та футуруму I кон'юнктива.
  13. Засоби вираження аспектуальної семантики в німецькій мові.
  14. Лексико-семантична категорія акціональності. Лексичні, словотвірні та синтаксичні засоби вираження акціональної семантики.
  15. Система станових протиставлень. Актив/ werden -пасив/статив. Проблема безособового пасиву; Zustandsreflexiv; Bekommen-Passiv.
  16. Конкурентні форми пасиву.
  17. Граматичні параметри дієприкметників I та II. Станова маркованість. Імплицитна темпоральність. Акціональна семантика дієприкметників.
  18. Синтаксичні функції дієприкметникових груп. Проблема ад'єктивації дієприкметників.
  19. Граматичні категорії іменника у німецькій мові.
  20. Граматичні категорії прикметника у німецькій мові.
-

Рекомендована література:

1. Duden. Grammatik. / 7. völlig neu erarbeitete und erweiterte Auflage. – Mannheim-Leipzig-Wien-Zürich, 2009.
2. Eisenberg P. Grundriss der deutschen Grammatik. – Stuttgart-Weimar: Verlag J. Metzler, 201
3. Engel U. Deutsche Grammatik. – Heidelberg: J. Groos-Verlag, .2014
4. Helbig G., Buscha J. Deutsche Grammatik. – Leipzig, Berlin, München, 2001.
5. Thieroff R. Das finite Verb im Deutschen. Tempus-Modus-Distanz. – Tübingen, 1992.
6. Zifonun G u.a. Grammatik der deutschen Sprache. Bd. 3. – Berlin, New York: W. de Gruyter, 1997.

Інтернетресурси:

1. Engel U. Tempuswahn. Bielefeld: transcript, 2017, S. 155-171.
https://ids-pub.bsz-bw.de/frontdoor/deliver/index/docId/8280/file/Engel_Tempuswahn_2017.pdf
1. Tscholos I. Theoretische Grammatik der deutschen Sprache. Ужгород, 2022, 83 с.
<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/52575/1/THEORETISCHE%20GRAMM%20ATIK%20-%202022.pdf>

5. Стилїстика

1. Стилїстика як філологічна наука, її генезис.
2. Предмет та завдання стилїстики.
3. Поняття стилю. Функціональні стилї німецької мови та їх класифікація. Індивідуальний стиль.
4. Використання характерологічної лексики (архаїзми, неологізми, іноземні слова, фахова лексика, діалектизми, жаргонізми) для створення в тексті різних колоритів.
5. Стилїстичний порядок слів німецького речення: початкова позиція та кінцева позиція певних членів речення. Порушення рамкової структури речення як стилїстичний засіб посилення певної думки.
6. Поняття відокремлення та його варіанти. Абсолютне відокремлення певних членів речення. Відокремлена прикладка та її стилїстичне використання в тексті.
7. Парантеза як специфічний вид відокремлення, її поліфункціональність.
8. Перерахування та його види.
9. Ампліфікація та градація як особливі види перерахування. Унаочнення зображення – головна функція перерахування.
10. Повтор та його різновиди. Стилїстична поліфункціональність повтору.

11. Синтаксичний паралелізм та його стилістичні можливості.
12. Фігури контрасту: антитеза та хіязми. Антоніми у складі лексичної антитези.
13. Поняття образності та унаочнення.
14. Порівняння та його види. Поняття tertium comparationis. Стилiстичні функції порівняння в тексті.
15. Метафора та її різновиди. Стилiстичні функції метафори.
16. Метонімія та її різновиди. Стилiстичні функції метонімії.
17. Епітет та його види. Дві головні функції епітета: конкретизуюча та оцінювальна.
18. Перифраз як описовий засіб. Логічні та образні перифрази.
19. Гра слів на основі багатозначності та омонімії слів та виразів. Гра слів на основі звукового співпадіння та звукоподібності.
20. Можливості алогічних сполучень на різних рівнях мови викликати ефект несподіваності. Оксиморон, зевгма та комічне перерахування як засоби, побудовані на лексико-синтаксичному алогізмі.

Рекомендована література

1. Тимченко Є. П. Порівняльна стилістика німецької та української мов. Вінниця, 2006.
2. Brinker K. Linguistische Textanalyse: Eine Einführung in Grundbegriffe und Methoden. Berlin, 2019.
3. Eroms H.W. Stil und Stilistik: eine Einführung. Berlin, 2014.
4. Fleischer W., Michel G. Stilistik der deutschen Gegenwartssprache. Leipzig, 1975.
5. Fleischer W., Michel G., Starke G. Stilistik der deutschen Gegenwartssprache. Frankfurt am Main, 1975.
6. Lysetska N., Heidemeyer V. Stilistik der deutschen Sprache. Луцьк, 2009.
7. Lysetska N. Funktionalstilistik . Луцьк, 2009.
8. Laschenko T. Funktionalstilistik der deutschen Sprache. Lwiw, 2008
9. Moennighoff B. Stilistik. Stuttgart, 2009
10. Sanders W. Stil und Stilistik. Heidelberg, 1995.
11. Sandig B. Stilistik der deutschen Sprache. Berlin, 1993.
12. Sowinski B. Stilistik / 2. Auflage. Weimar-Stuttgart, 1999.

6. Теорія і практика перекладу

1. Дефініції перекладу.
2. Види перекладу.
3. Переклад як тип комунікації.
4. Поняття перекладності.
5. Перекладацькі універсалії. Інваріант перекладу.
6. Інтерференція у перекладі. Фальшиві друзі перекладачів.
7. Перекладацька еквівалентність. Адекватність перекладу.

8. Види текстової інформації. Типи текстів і специфіка їх перекладу.
9. Інтерпретація тексту. Перекладацький аналіз тексту.
10. Реалії, екзотизми, історизми, okazіоналізми.
11. Власні імена. Транскрипція і транслітерація.
12. Складені іменники. Абrevіатури.
13. Фразеологічні одиниці.
14. Відмінності структури німецької та української мови.
15. Артикль. Порядок слів. Розширені означення.
16. Пасивні конструкції. Підрядні речення. Умовний спосіб.
17. Заголовки текстів як самостійна перекладацька одиниця.
18. Рецептивний та продуктивний етапи перекладу.
19. Причини перекладацьких помилок.
20. Критерії відповідності перекладу оригіналові.
21. Значення перекладу для розвитку національних мов. Переклад і культурні процеси
22. Переклад Біблії: Лютер, Куліш. Юджин Найда.
23. Теоретики і практики перекладу в добу романтизму. Шляєрмахер, Гумбольдт,
24. Іван Франко як визначний діяч українського перекладу.

Рекомендована література

1. Кияк Т.Р., Огуй О.Д., Науменко А.М. Теорія та практика перекладу. Вінниця, 2006.
2. Назаркевич Х. Я. Основи перекладознавства. Львів, 2010.
3. Рудницький Л. Іван Франко і німецька література. Львів, 2002.
4. Стріха М. Український переклад і перекладачі: між літературою і націєтворенням. Київ, 2020.
5. Koller W. Einführung in die Übersetzungswissenschaft. 8. Neub. Aufl. Tübingen, 2011.
6. Prunc E. Entwicklungslinien der Translationswissenschaft. Berlin, 2019.
7. Siever H. Übersetzungswissenschaft. Eine Einführung. Tübingen, 2015.

7. Методика навчання іноземної мови

1. Методика вивчення іноземних мов як наука. Зв'язок методики із суміжними дисциплінами.
2. Базові методичні категорії: принцип, метод, методична система, методичний прийом.
3. Засоби навчання, їх типи та можливості використання на різних ступенях навчання.
4. Методи вивчення іноземних мов: цілі, зміст і принципи навчання.

5. Сучасні методичні принципи викладання іноземних мов.
6. Чотири компонентна мета вивчення іноземних мов у середніх навчальних закладах.
7. Поняття іншомовної комунікативної компетенції.
8. Основні та факультативні компоненти навчально-методичного комплексу з іноземної мови для СНЗ.
9. Методика формування фонологічної компетенції. Основні типи і види вправ для формування фонологічної компетенції.
10. Методика формування іншомовної граматичної компетенції. Мета і зміст навчання граматичного матеріалу у СНЗ.
11. Поняття «активний» і «пасивний» граматичний мінімум. Типи і види вправ для засвоєння граматичних структур активного та пасивного граматичного мінімуму.
12. Методика формування іншомовної лексичної компетенції. Різні способи семантизації лексичних одиниць.
13. Етапи роботи з лексичним матеріалом.
14. Типи і види вправ для засвоєння лексичного мінімуму. Поняття «активний», «пасивний» та «потенційний» лексичний мінімум.
15. Мета, зміст і методика формування іншомовної компетенції в аудіюванні.
16. Характеристика аудіювання як виду мовленнєвої діяльності. Труднощі аудіювання. Способи презентації аудіотекстів Система вправ для навчання аудіювання. Різні способи перевірки розуміння аудіотекстів.
17. Загальні та відмінні характеристики діалогічного і монологічного мовлення, їх урахування в процесі навчання. Функціональні типи діалогу та монологу.
18. Методика формування компетенції в діалогічному та монологічному мовленні.
19. Методика формування компетенції в читанні. Мета і зміст навчання читання у СНЗ. Класифікація видів читання. Робота з текстом для читання. Способи перевірки розуміння прочитаного.
20. Методика формування компетенції в письмі. Мета і зміст навчання письма як виду мовленнєвої діяльності. Система вправ для навчання письма.
21. Організаційні форми навчально-виховного процесу з іноземної мови в СНЗ. Урок як основна форма навчання. Вимоги до сучасного уроку іноземної мови, типологія уроків. Структура уроку, особливості уроку на різних ступенях навчання.
22. Контроль у навчання іноземних мов: функції, види, форми. Вимоги до контролю знань, навичок і вмінь з іноземної мови у СНЗ.
23. Тест як засіб контролю: структура, типи, види, методика використання.
24. Планування навчально-виховного процесу з іноземної мови. Види планів. Особливості планування уроків іноземної мови на різних ступенях навчання.

25. Індивідуалізація процесу вивчення іноземних мов у СНЗ.

Рекомендована література

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика. Підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О.Б., Бориско Н.Ф. та ін. / За заг. ред. Ніколаєвої С.Ю. Київ : Ленвіт, 2016. 402 с.
2. Практикум з методики навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах. Навчальний посібник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О.Б., Бориско Н.Ф. та ін. / За заг. редакцією Ніколаєвої С.Ю. Київ : Ленвіт, 2016. 402 с.
3. Bausch K.-R., Christ H., Krumm H.-J.(Hrsg).Handbuch Fremdsprachenunterricht. Tübingen-Basel: A. Francke Verl., 2015.
4. Ende K. DLL Glossar: Fachbegriffe für DaF-Lehrkräfte / Karin Ende, Imke Mohr (Hrsg.). München: Klett-Langenscheidt, 2015. 64 S.
5. Funk H., Kühn C., Spaniel-Weise D., Wicke R.E. Dll 4 Aufgaben, Übungen, Interaktion. Klett Langenscheidt, München. 2018, 184 S.
6. Huneke H.-W., Steinig W. Deutsch als Fremdsprache. Eine Einführung / 6., neu bearb. u. wesentlich erw. Aufl. Berlin : Erich-Schmidt-Verl., 2022.
7. Legutke M., Schart M. DLL 01: Lehrkompetenz und Unterrichtsgestaltung. München : Klett-Langenscheidt, 2012. 199 S.
8. Neuner G. Methoden des fremdsprachlichen Deutschunterrichts: eine Einführung. Berlin: Langenscheidt, 2009. 184 S.
9. Rösler D. Deutsch als Fremdsprache. Eine Einführung. Stuttgart-Weimar : Metzler, 2012.
10. Storch G. Deutsch als Fremdsprache – Eine Didaktik. München: W. Fink, 2009.
11. Deutsch lehren lernen 4: Aufgaben, Übungen, Interaktion. München: W. Fink, 2017.

Німецька література

Література Середньовіччя та Відродження

Німецька література раннього середньовіччя.

1. Найстаріші писемні пам'ятки. Формування усної літератури в умовах великого переселення народів. Хвалебні та героїчні пісні. Поняття «героїчна пісня», основні жанрові ознаки. «Пісня про Гільдебранта» як зразок героїчної пісні. «Мерзебурзькі заклинання» як зразок ритуальної поезії.
2. Каролінгське Відродження. Клерикальна література. Християнізація та освіта в епоху Каролінгів. Становлення німецькомовної писемності. Перші переклади. Віршовані та прозові переклади Біблії. «Хеліанд» (Спаситель).

Література періоду зрілого середньовіччя: витоки і розквіт куртуазної культури

1. Куртуазна культура та література. Основні лицарські чесноти. Куртуазна любов. Лицарська лірика – міннезанг: поняття високої та низької мінне. Жанрові ознаки та типологія міннезангу (форма, тематика). Основні представники. Творчість Вальтера фон дер Фогельвайде.
2. Лицарський роман. Основні жанрові особливості. Вольфрам фон Ешенбах «Парцифаль», Готфрід Стразбурзький «Трістан та Ізольда».
3. Народньо-героїчний епос зрілого середньовіччя. Жанрові особливості, історичне підґрунтя. «Пісня про Нібелунгів».

Література Німеччини доби Відродження.

1. Поняття Гуманізму та Реформації. Діяльність Мартіна Лютера. Діяльність вчених-гуманістів. Ульріх фон Гуттен, Йоганнес Рейхлін та «Листи темних людей». Творчість Еразма Роттердамського.
2. Література дурнів: причини виникнення, дидактичні особливості. Образ блазня у літературі дурнів. Себастьян Брандт «Корабель дурнів», Ульріх фон Гуттен «Похвала Глупоті» народна книга «Шільдбюргери».

Література XVII – XVIII століть

1. Підґрунтя розвитку та основні риси літератури XVII ст. Поняття «бароко». Історична та літературна ситуація в Німеччині XVII ст. Мовні товариства «Плодоносне товариство». Внесок Мартіна Опіца у розвиток літератури.
2. Лірика в епоху бароко, основні жанри, тематика, представники. Андреас Гріфіус, Пауль Флемінг. Г. фон Гофмансвальдау.
3. Становлення роману в німецькій літературі XVII ст. Творчість Ганса Якоба Гріммельсгаузена, аналіз шахрайського роману «Сімпліцій Сімпліциссімус».

Література XVIII ст. Німецьке Просвітництво.

1. Літературна ситуація в Німеччині XVIII ст., основні літературні напрями. Творчість Готшеда, літературна програма та практика.
2. Просвітницько-міщанська література др.п. XVIII ст. Естетика Г. Е. Лессінга у трактаті «Лаокоон або про межі малярства та поезії». Новаторство Лессінга, «Гамбурзька драматургія». Літературна діяльність Г. Е. Лессінга, міщанська трагедія «Емілія Галотті», міщанська комедія «Мінна фон Барнгельм».
3. Література «Бурі і натиску». Ідейний лідер Й. Г. Гердер. Концепція генія. Творчість Й. В. Гете. Сентиментальний роман у листах «Страждання молодого Вертера». Драми Фрідріха Шиллера «Підступність і кохання», «Розбійники».
4. Література «Ваймарівського класицизму», філософська поема Й. В. Гете «Фауст», творчість Фрідріха Шиллера: балади, романтична трагедія «Орлеанська дівка».

Література кін. XIX століття

1. Епоха романтизму в Німеччині. Ранній романтизм. Єнська школа романтизму. Філософія та теорія. Брати Шлегелі. Поняття «універсальної поезії», «романтичної іронії». Символ блакитної квітки в романі «Генріх фон Офтердінген» Новаліса. Творчість Людвіга Тіка.
2. Література пізнього романтизму Гейдельберзький гурток. Співпраця Клеменса Brentano та Ахіма фон Арніма збірка «Чарівний ріг хлопчика». Фольклорна творчість братів Грімм.
3. Берлінський гурток. Життя та творчість Е.Т.А. Гофмана, романтичне двосвіття в романі «Життєва філософія Кота Мурра», аналіз казки-повісті «Крихітка Цахес».

Література напередодні березневої революції.

1. «Vormärz». Суспільно-політична ситуація. Діяльність угруповання «Молода Німеччина»: Карл Гудков, Генріх Ляубе. Творчість Генріха Гейне, лірична збірка «Книга пісень», сатирична поема «Німеччина. Зимово казка».

Література реалізму

1. «Поетичний» («бюргерський») реалізм. Німецький реалізм у контексті європейського. Соціальний роман «Еффі Бріст» Теодора Фонтане.
2. Філософська та поетична спадщина Ніцше. Аналіз твору «Так казав Заратустра».

Література к. XIX – п.п. XX ст.

1. Натуралізм. Філософське та наукове підґрунтя формування німецького натуралізму. Теоретики Йоганес Шлаф та Арно Гольц. Натуралістичні техніки: секундний стиль, поняття середовища. Натуралістична драма: проблема герой-середовище. Драматургія Герхарда Гауптмана «Ткачі», «Перед сходом сонця».

Література модернізму.

1. Епоха модерну. Характерні особливості, основні літературні напрями. Декаданс. Імпресіонізм, символізм, експресіонізм. Поезія символізму. Райнер Марія Рільке, лірична збірка «Книга годин», аналіз роману «Нотатки Мальте Ляурідса Брігге». Лірична проза. Гуго фон Гофмансталь. «Лист лорда Шандо» як канонічний текст модернізму.
2. Експресіонізм у німецькій літературі та образотворчому мистецтві. Експресіонізм в історичному контексті. Експресіоністична лірика (Готфрід Бенн збірка «Морг», поезія «Маленька Айстрочка»). Експресіоністична проза (Альфред Деблін новела «Вбивство Кульбаби», новели Франца Кафки). Дадаїзм.

Література 20-х років XX ст.

1. Період Ваймарівської республіки. «Нова діловитість». Література втраченого покоління. Романи Еріха Марії Ремарк «Три товариші», «На західному фронті без змін».
2. Нові романні техніки та модифікації роману. Інтелектуальний роман Томаса Манна «Зачарована гора», сімейний роман «Будденброки». Новели про митця Томас Манн «Смерть у Венеції».
3. Філософська проза Германа Гессе, роман «Степовий вовк».
4. Роман великого міста Альфред Дьоблін «Берлін. Александерпляц».
5. Теорія «епічного театру» Бертольта Брехта, ефект «очуження», зонги. Аналіз драми «Матінка Кураж та її діти».

Література другої половини XX ст.

1. Література точки нуль. Література руїн. Творчість Вольфганга Борхерта, аналіз драми «Зовні перед дверима».
2. Література НДР. Соціалістичний реалізм. Творчість Анни Зегерс, роман «Сьомий хрест». Література відбудови: Бітерфельдська дорога. Ankunfts-literatur (література прибуття, література буднів), роман буднів. «Нова суб'єктивність». Творчість К. Вольф, роман «Розколете небо».
3. Література ФРН. Група 47: тематика творів, вплив на формування літературного процесу в Німеччині. Особливості лірики, нові форми (Гюнтер Айх «Інвентаризація», Пауль Целан «Фуга смерті»).
4. Творчість Гюнтера Грасса, роман «Бляшаний барабан», оповідання «Кіт і миша». Творчість Генріха Белля, роман «Дім без господаря».
5. Постмодерністичні тенденції в німецькій літературі. Постмодерністичні техніки та прийоми. Патрік Зюскінд, аналіз роману «Парфум». Роберт Шнайдер, аналіз роману «Сестра сну».

Література першої чверті ХХІ ст.

1. Література свідчень. Нобелівські лауреати з літератури. Творчість Герти Мюллер, роман «Гойдалка дихання», творчість Гюнтера Граса, роман «Ходою краба».
2. Нобелівські лауреати з літератури. Творчість Ельфріди Єлінек, аналіз роману «Піаністка».

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Barner W. (Hg.) Geschichte der deutschen Literatur von 1945 bis zur Gegenwart. – München, 2006. https://www.google.com.ua/books/edition/Geschichte_der_deutschen_Literatur_von_1/MBFhBFR8WpUC?hl=uk&gbpv=1&dq=geschichte+der+deutschen+literatur&printsec=frontcover
2. Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart / 7. Auflage / hrsg. von W. Beutin, K. Elehrt, W. Emmerich u.a. Stuttgart : Mezler, 2008.
3. Einführung in die deutsche Literatur des 20. Jahrhunderts https://www.google.com.ua/books/edition/Einf%C3%BChrung_in_die_deutsche_Literatur_de/5xumBgAAQBAJ?hl=uk&gbpv=1&dq=deutsche+literatur&printsec=frontcover
4. Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. Львів : ПАІС, 2003.
5. Літературознавча енциклопедія: У двох томах / Ковалів Ю. І. К.: Видавничий центр “Академія”, 2007. Т. 2. 624 с.
6. Літературознавчий словник-довідник /за ред. Гром'яка Р. Київ : Академія, 2007.

Додаткова

1. Варецька С. Барокова парадигма у творчості Гюнтера Граса. Монографія. –Дрогобич: Коло, 2008. 240 с.
2. Варецька С. Вплив поколіннєвого фактору на діяльність «Групи 47» *Питання літературознавства : науковий збірник*. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2019. Вип. 99. С. 36-49.
3. Варецька С. «Феномен каяття й спокути в романі «Траєкторією краба» Гюнтера Граса *Сіверянський літопис: науковий журнал*, №2, (164) Чернігів, 2022, С. 105-110. http://www.siver-litopis.cn.ua/arh/2022/Siver_litopis_02_2022.pdf
4. Варецька С. Кіноадаптація роману «Бляшаний барабан» Гюнтера Граса // *Сучасні літературознавчі студії*. У просторі наукового пошуку В. І. Фесенко. Збірник наук. праць. Вип.11. К.: Вид. центр КНЛУ, 2014. – С. 81-91.
5. Качуровський І. Генерика та архітектоніка. Книга 1. *Література європейського середньовіччя*. Вид-во Києво-могилянської академії, 2008.
6. Маценка С. Гюнтер Грасс, німецький митець, нобеліант, діагностик виснаженого світу: текст лекції. Л. : ПАІС, 2012. 55 с.
7. Маценка С. П. Принцеса Брамбіла Е. Т. А Гофмана як мультимедіальний сукупний твір мистецтва. *Сучасні літературознавчі студії*, 2018. С. 130-137.
8. Маценка С. Хронотопи свідомостію Про творчість Крісти Вольф – Л. : ПАІС, 2007. – 234 с.
9. Стороха Б. До питання про етапи розвитку конкретної поезії від античності до ХХ століття. *Літературознавчі обрії : праці молодих учених*. Вип. 17. Київ : Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України, 2010. С. 25–30.
10. Ференц Н. С. Основи літературознавства : підручник. Київ : Знання, 2011. 431 с.
11. Чуловський Б. Лірика німецького бароко: Андреас Гріфіус [Текст] *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2010. № 6. С. 25-26.
12. Шалагінов Б. Класики і романтики. Штудії з історії німецької літератури ХVIII-ХІХ століть. К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2013.

13. Шалагінов Б. «Магічний ідеалізм» Новаліса. *Вікно в світ. Зарубіжна література: наукові дослідження, історія, методика викладання*. 2005. 1(19) С. 38 – 44.
14. Шахова К. П'ять німецьких лауреатів Нобелівської премії з літератури. К.: Юніверс, 2001. 208 с.
15. Шепель Ю. О. ОСОБЛИВОСТІ ЕСТЕТИЧНОЇ ТА ФІЛОСОФСЬКОЇ ДУМКИ В ПЕРШІ ДВА ПЕРІОДИ НІМЕЦЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДОБИ РОМАНТИЗМУ (ЗІСТАВНИЙ АНАЛІЗ) *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2015 № 15 том 2
<https://scholar.googleusercontent.com/scholar?q=cache:0WQgNByOkC8J:scholar.google.com/+%D0%BA%D0%BB%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%82++%D0%BF%D0%B8%D1%81%D1%8C%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D0%BA+%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B5&hl=de&amp:sdt=0,5>
1. Böttiger H. Die Gruppe 47 Als die deutsche Literatur Geschichte schrieb. München : DVA, 2012. 480 S.
2. Burman N. Episches Theater https://www.academia.edu/9436617/Episches_Theater
3. Große W. Textanalyse und Interpretation zu Bertolt Brecht «Mutter Courage und ihre Kinder» https://www.bange-verlag.de/media/attachments/9783804419247_Mutter_Courage_und_ihre_Kinder_Bertolt_Brecht_lpr_0.pdf
4. Reich-Ranicki M. Meine Geschichte der deutschen Literatur. Vom Mittelalter bis zur Gegenwart, 2014.
https://www.google.com.ua/books/edition/Meine_Geschichte_der_deutschen_Literatur/HE2bAwAAQBAJ?hl=uk&gbpv=1&dq=deutschen+literatur+gegenwart&printsec=frontcover
5. Richter H.W. Wie entstand und was war die Gruppe 47? // H.A. Neunziger. Hans Werner Richter und die Gruppe 47. München, 1979. S. 41-176.
6. Schulze Th. „Bitterfelder Weg“ – Arbeiterbilder in der Literatur. DDR-Schriftsteller und ihre Ankunft im Alltag <https://www.grin.com/document/179160>

ХУДОЖНІ ТЕКСТИ:

1. Мерзєбурзькі заклинання. Муспілі. Весобрунська молитва.
2. Пісня про Гільдебранта.
3. Пісня про Нібелунгів.
4. Вольфрам Ешенбах. Роман «Парцифаль».
5. Готфрід Страсбурзький. Роман «Трістан та Ізольда».
6. Вальтер фон дер Фогельвайде. Лірика.
7. Тваринний епос. «Рейнеке-Лис».
8. Народні книги. «Про доктора Фауста». «Тіль Уленшпігель». «Шільдбюргери».
9. Еразм Роттердамський. Сатира «Похвала Глупоті».
10. Себастьян Брант. Роман «Корабель дурнів».
11. «Листи темних людей».
12. Андреас Гріфіус «Сльози батьківщини», «Марнота марнот, усе марнота».
13. Й. Г. К. Гріммельсгаузен. Роман «Сімпліцій Сімпліссімус».

XVIII-XIX ст.

1. Г. Е. Лессінг. «Лаокоон або про межі малярства та поезії». Міщанська трагедія «Емілія Галотті». Міщанська комедія «Мінна фон Барнгельм».
2. Й. В. Гете. Роман у листах «Страждання юного Вертера», філософська поема «Фауст». Лірика.
3. Фрідріх Шиллер. Балади. Драми «Розбійники», «Підступність і кохання».
4. Новаліс. Лірична збірка «Гімни до ночі». Роман «Генріх фон Офтердінген».
5. Якоб та Вільгельм Грімм. «Дитячі та домашні казки».

6. Е. Т. А Гофман. Роман «Життєва філософія кота Мурра». Казка-повість «Крихітка Цахес».
7. Г. Гейне. Збірка «Книга пісень». Сатирична поема «Німеччина. Зимово казка».
8. Т. Фонтане. Роман «Еффі Бріст».

XX століття

1. Г. Гауптман. Драми «Перед сходом сонця», «Ткачі».
2. Ф. Ніцше. «Так казав Заратустра».
3. Г. фон Гофмансталь. «Лист лорда Шандо».
4. Р. М.Рільке. Лірика. Роман «Нотатки Мальте Лаурдіса Брігге».
5. А. Дьоблін. Роман «Берлін. Александерпляц». Оповідання «Вбивство Кульбаби».
6. Т. Манн. Сімейна сага «Будденброки». Філософський роман «Зачарована гора».
7. Ф. Кафка. Твори «Процес», «Замок», «Перетворення».
8. Е. М. Ремарк. Романи «Три товариші», «На західному фронті без змін».
9. Г. Гессе. Роман «Степовий вовк».
10. Б. Брехт. Драми «Матінка Кураж та її діти», «Життя Галілея».
11. В. Борхерт. Драма «Зовні перед дверима».
12. А. Зегерс. Роман «Сьомий хрест».
13. Г. Белль. Роман «Дім без господаря».
14. К. Вольф. Роман «Розділене небо».
15. Г. Грасс. Романи «Бляшаний барабан», «Ходою краба». Оповідання «Кіт і миша».
16. П. Зюскінд. Роман «Парфумер».
17. Г. Мюллер. Роман «Гойдалка дихання».
18. Р. Шнайдер Роман «Сестра сну».
19. Е. Єлінек Роман «Піаністка».